

"És una novel·la construïda sobre el grotesc i el solemne"

Raül Garrigasait (Solsona, 1979) sorprèn amb *Profecia* (Edicions del 1984), una novel·la de final intens amb una Barcelona envaïda pels senglars. Amenaces animals, profecies bíbliques i molta sàtira política en una obra que es gira com un mitjà per transitar del realisme a la fantasia barroca.

Text **Alex Milian** @alexmilianbeser
Fotos **Jordi Play** instagram.com/jordiplay

Per què una història, aparentment convencional, d'amor i desamor paternofilial i de parella acaba en una mena d'apocalipsi senglar, barreja de surrealisme i mitologia hebraica?

—Hi ha aquesta trama de la família trencada que, a mesura que avança la novel·la, d'unes maneres una mica grotesques i incòmodes, es va recomponent en la mesura del possible. I és veritat que al final hi ha la presència dels senglars a tot arreu de la ciutat; però també diria que és un final ambivalent, en certa manera. Perquè, de fet, als protagonistes els veiem instal·lats en aquesta nova realitat, com si l'haguessin assumit amb naturalitat. I com si aquesta cosa que no dominaven acaba formant part de les seves vides i l'acaben acceptant com a tal.

—D'on surt aquest interès pel vessant grotesc?

—És una novel·la que està construïda sobre el grotesc i el solemne, una barreja molt extrema. El grotesc és molt grotesc i el solemne, molt solem-

ne. Això m'agrada perquè és una tradició molt barroca. El teatre barroc francès, i també el teatre de Francesc Fontanella (un autor barceloní que s'ha recuperat fa poc), feia això a les seves obres: els personatges elevats, els déus, els presentava com a ridículs, i, en canvi, els humans els presentava seriosos. Aquesta barreja de tons és molt barroca. Això és el nucli de la novel·la, aquest joc entre aquests dos extrems, el grotesc i el solemne. I el lector ha d'estar preparat per a aquest joc. Ha d'acceptar això. Si no, no hi entra.

—La vostra opció pot sorprendre el lector, però és molt legítima. També tria el senglar perquè és un animal ja bastant grotesc?

—Exacte. De fet, els dos pols, entre el grotesc i el solemne, són el senglar i la Bíblia.

—Després parlarem dels referents bíblics. Pel que fa als senglars hi ha comparacions contínues amb els humans.

—Sí, perquè a la novel·la s'ha trencat la frontera entre el bosc i la ciutat. I són senglars que s'alimenten de les nostres deixalles i es tornen

obesos. Tenen els mateixos problemes que tenim nosaltres. Com si ells s'estiguessin humanitzant i nosaltres, animalitzant.

—**Aquesta influència del barroc té a veure amb la seua obra anterior, *País barroc*?**

—Són llibres totalment diferents. Allò era un llibre de reflexió cultural i geogràfica, però sí que hi ha una cosa que m'interessa, que és la tradició barroca. En el cas dels Països Catalans, el barroc el considerem, tradicionalment, l'època de la decadència després de l'esplendor de l'edat mitjana. Però justament les últimes dècades s'ha fet un esforç per intentar entendre el barroc català en els seus propis termes. Aquest any, per exemple, és l'Any Rector de Vallfogona i hi ha tot un intent de relectura d'aquells autors, que tenen el seu valor i els hem de saber llegir. Amb el barroc passa una cosa interessant. Durant la Renaixença es va intentar oblidar del tot...

—**Per què?**

—Va ser molt curiós. Durant el segle XIX, el clàssic català més editat és el Rector de Vallfogona i, quan es consolida l'esperit renaixent al XIX, s'aturen els textos del Rector. Als prohoms de la Renaixença no els interessa gens i ho intenten apartar. Però, al mateix temps, l'estètica barroca era l'últim gran estil artístic viu. A les esglésies hi ha barroc; a la fira de Santa Llúcia, aquelles figures del pessebre són barroc...

—**Les processons conserven molts elements del barroc...**

—Exacte. En el pla quotidià el barroc era molt viu, però en els discursos històrics és com si no existís. Per això em sembla interessant recuperar-lo.

—**Quan va començar a escriure sabia, més o menys, com acabaria?**

—Sí. Per mi l'escriptura de les novel·les té dues parts. D'una banda, les imatges suggeridores (el senglar baixant per la Rambla, per exemple, i d'altres). Primer hi ha això. Com les peces d'un trencaclosques, però sense muntar. A partir d'això, penso un procés de creixement, una estructura amb un començament i un final. Després em poso a escriure. És a dir, que quan em poso a escriure d'una manera ordenada, sistemàtica i disciplinada, ja sé com s'acabarà.

—**Per tant, quan comença, ja sap que, en un moment donat, hi haurà un clic i la novel·la deixarà de ser realista de sobte.**

—Sí, sí.

—**Es nota que ha gaudit escrivint aquesta fantasia final.**

—Sí, en general quan escric ficció, m'ho passo molt bé. El joc de la imaginació em permet entrar dins d'atmosferes i escenes d'una manera molt sensorial, que és el que m'agrada: buscar un llenguatge de les sensacions. A més, en aquesta no- →

«M'AGRADA BUSCAR
UN LENGUATGE
DE LES SENSACIONS»

→ vel·la hi ha molts elements humorístics, grotescos fins i tot, que també té la seva gràcia escriure'ls.

—**Cada escriptor aboca a les seues obres experiència, coneixement i imaginació. Els senglars venen de la Solsona natal de Raül Garrigasait?**

—De fet, no gaire. Ara sí que hi ha senglars a tot arreu, però jo no he tingut un contacte més estret amb els senglars enlloc que a Collserola. Perquè Collserola és un lloc on et trobes gent asseguda en una terrassa i senglars voltant per allà. Això és una cosa bastant singular, perquè històricament han destruït els camps, etc., però tenien por dels humans.

—**Les profecies de la novel·la deuen vindre de la seua cultura clàssica, la filologia clàssica grega i llatina, però en aquest cas molt barrejada amb les referències bíbliques.**

—La Bíblia no formava part dels meus estudis, pròpiament, però és un text que sempre m'ha interessat moltíssim. Per escriure la novel·la, la vaig treballar a fons, sobretot la part dels profetes, en termes lingüístics i històrics. Alguns passatges de la Bíblia tenen molta potència verbal. Tot el llenguatge de la profecia és molt intens. Però, a més, la Bíblia té una altra cosa que m'interessava molt

aquí: d'una banda, és un conjunt de textos on hi ha molta violència, molts conflictes que avui ens semblarien inconcebibles (un pare que rep l'ordre de sacrificar el seu fill) i alhora és un conjunt de textos que fan un gran esforç per allunyar-se d'aquesta violència primigènica: intenten dictar normes i establir límits entre el que és salvatge i el que és moral i civilitzat. Però aquesta tensió entre la violència primigènica i l'esforç cultural per crear un ordre social també hi és a la novel·la: la tensió entre la cosa natural i l'espai social. Per això també m'anava bé que la Bíblia fos un dels referents. I l'última cosa que lligava el títol és que avui dia el llenguatge profètic, encara que no li diguem així, és molt present en el nostre món. Constantment, fem profecia sobre què passarà: als mitjans de comunicació la meitat de les notícies són pronòstics sobre el que passarà...

—**Els economistes s'hi dediquen de ple...**

—L'economia, la qüestió del canvi climàtic també... I són profecies que tenen una base científica, però el llenguatge que utilitzen i els raonaments que fan són semblants: com que ens hem portat malament, ens caurà a sobre una desgràcia... Això és exactament el mateix que surt a les profecies de la Bíblia. I m'interessava fer aquests

nexos entre una cosa que és molt antiga i una que és molt actual.

—**La profecia, en aquest cas, la fa la Dèbora. En aquesta novel·la molts noms són imbòlics. Dèbora vol dir 'abella' en hebreu i és el nom d'una profeta i jutgessa que apareix a l'Antic Testament.**

—Sí, i la Judit, que és la mare de la Dèbora, també és un personatge poderós de la Bíblia. Hi ha el Jonatan...

—**Jonatan, que a la novel·la és la parella de Dèbora, a la Bíblia és un príncep d'Israel que tasta la mel abans d'una batalla quan el seu pare havia prohibit menjar res.**

—Exacte. No és que els personatges repeteixin les històries de la Bíblia...

—... No, no, això no.

—... però sí que aquest rerefons hi és i va sortint en les seves converses, perquè la Dèbora ho té al cap. La Dèbora sí que té alguna cosa del personatge bíblic, perquè és una noia jove amb una mena de força, de ràbia interior, que projecta contra el Jonatan en altres moments, i la Dèbora bíblica és una jutgessa que celebra la mort dels enemics, que fa una cosa que avui ens sembla de mala persona: com pots estar celebrant que la mare del teu enemic estigui plorant a casa perquè no torna el seu fill?

—**A més, en l'escena onírica de Dèbora, surt un personatge clavant un cap al terra, cosa que ve de la història de Jael, també de la Bíblia...**

—Sí. És aquesta violència bíblica que va sortint a la novel·la.

—**Els paral·lelismes continuen. Per exemple, entre el mont Tàber (el pujolet sobre el qual es va fundar Bàrcino) i el mont Tabor, on hi ha una de les batalles provocades per Dèbora (segons el llibre dels Jutges).**

—Sí, hi ha moments en què esmento topònims de Barcelona que són també bíblics (el Carmel) i, de sobte, es barregen amb altres de bíblics, com Moab i la clariana de Tekoa.

—**Els noms (Dèbora, Jonatan, etc.), els té clars des del començament?**

—Dèbora, sí. Els altres van anar sortint. El d'Andreu no és significatiu...

—**Però el cognom Garom és un personatge de World of Warcraft...**

—Ah, no, no ho sabia. Aquest és inventat. M'agradava la sonoritat. Trobo que té una sonoritat porcina: Garom. Hi ha noms que surten de la fonètica.

—**A banda de les lectures bíbliques i clàssiques, també hi ha alguna de contemporània que hagi inspirat *Profecia*?**

—Evidentment, és un llibre que es nodreix de moltes lectures meves, i moltes de recents. Hi ha alguna picada d'ullet. Hi ha un moment que s'esmenta una novel·la que tenen els joves al seu pis, que és *Lila* de Marilynne Robinson [Ed. del 1984, 2015]. És una novel·la que està escrita des d'una mena de religiositat protestant americana molt curiosa, que a nosaltres ens resulta una mica exòtica fins i tot. És una novel·la on es parla de relacions familiars, de com es forma una família, però alhora hi ha una aura religiosa, espiritual. M'interessava col·locar-la aquí perquè és una cosa que lliga amb *Profecia*, per molt que aquesta sigui molt més grotesca i diferent.

—**També hi ha una divertida ironia sobre la política catalana i barcelonina. Fins i tot el Palau de la Generalitat s'ha convertit en un Museu de l'Autogovern Català ("inaugurat l'any anterior pel ministre de Cultura espanyol anomenant-lo 'el segell definitiu de la reconciliació'")...**

—Sí. Em sembla que és molt transparent. Són els moments més satírics, aquests de la política. Sàtires una mica esparracades. En aquest Museu de l'Autogovern Català s'exhibeixen les grans "declaracions de principis" del Parlament, aquelles que es fan per arreglar els problemes del món, com si no en tinguéssim nosaltres.

—**Sí: Declaració pel dret a l'aigua potable, "sobre els drets de participació política de les persones no humanes; a favor de la fi de les catàstrofes meteorològiques..."**

—És una mena de museu dels bons sentiments dels polítics. Em neguiteja una mica aquesta necessitat que tenen els polítics d'exhibir la seva bondat, com si això fos el seu valor principal i no el que passa cada dia...

—**També és curiós que, quan la novel·la passa del realisme al surrealisme, és en el moment que comença a parlar l'alcalde de Barcelona: "Quan va prendre la paraula, la mar lluminescent va adquirir una dimensió nova"... N'hem de fer una lectura política?**

—Sí, hi ha aquestes escenes en què l'alcalde, que és una senyora de setanta anys...

—... **Sí, i molt alta. No es pot confondre amb l'alcalde actual...**

—... No, no és un retrat de l'Ada Colau. És una figura que està per sobre dels altres i, quan parla, hipnotitza, té un llenguatge que sembla que ho impregna tot de llum. És una manera de parlar també de com de vegades els llenguatges polítics ens embadaleixen. •

